

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80

Oredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJU LJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO
IZ ISTRE! ONO NAJRJEČITIJE GO-
VORI, DA JE ONO ZEMLJA NAŠA,
DA JE ONO KRV NAŠA!

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

ZNAČENJE LISTA „ISTRA“

koji je evo ovih dana navršio ravno deset godina svoga opstanka nije neznatno. Osnivanje ga i pokrećući, iako sam bio uvjeren da je to velika stvar, priznajem iskreno, da nisam bio potpunoma svjestan zamašne uloge, koju će taj skroman ali po svom karakteru važan list, izvršiti.

Zašto je list bio zapravo osnovan i koja je bila svrha, da ga se pokreće kraj tolikih listova, koji su nam širom otvarali vrata svojih redakcija i najpripravnije nam stavljali na raspolaganje svoje stupce, da u njima iznosimo probleme, koji nas interesiraju? Probleme, koji su bili istodobno problemi ne samo naši i našeg užeg zavičaja, nego i cijeloga naroda. Jer radilo se konačno o jednom ne baš malom dijelu hrvatskoga odnosno slovenskoga naroda, o jednom ne baš malom teritoriju hrvatske odnosno slovenske zemlje, koje se mi kao mali narod, kome je dragocjen svaki pedelj djedovine, nijesmo ni htjeli ni kaniti odreći.

Promjenom prilika u Istri nakon rata, koje su iz temelja poremetile sve naše planove, porušile sve naše, s toliko vjere i zanosnog idealizma, građeno zdanje, započela je prava seoba naroda. Sve što nije bilo sasvim srašteno sa zemljom, radništvom, činovništvom, daštvo, a pomalo i slabije stojiće seljaštvo, razočarano teškim prilikama, koje su možda više moralno, nego li materijalno ubijale, počelo je seliti u Jugoslaviju. To je bila zemlja naših snajpa, utocište naše, od kojeg smo očekivali spas. Računa se da nas je došlo ovamo oko 70.000, a za onako mali teritorij to je značajna cifra. Mi smo, drugim riječima, ovdje stvorili novu Istru.

Sa starim smo krajem podržavali živi kontakt, ta tamo nam je konačno ostalo sve, što nam je bilo milo i drago: braća i sestre, ovi i majke, djedovi i bake, drevna ognjišta i dragi grobovi.

Taj kontakt živo su podržavale pismene veze, a još više novine iz starog kraja, kojih smo uza sav pritisak imali lijep broj. Svaka, najjednostavnija vijest iz rodnog kraja objelodanjena u tim novinama, koje su zbog specijalnih prilika uglavnom izlazile u Trstu, za nas je bila velik događaj, koji se je gulao.

Istina i ovdješnja je štampa donosila vijesti iz Istre, ali to je bilo uglavnom tretiranje krupnih problema, problema općenarodnih respektive međunarodno-političkih. Ali to nama nije bilo dosta. Mi smo tražili nešto bližeg, nešto neposrednijeg, nešto intimnijeg. Nas je više ganula vijest objelo danjena u kojim našim tršćanskim novinama, datirana iz našeg rodnog sela, da je na pr tamo umro taj i taj barba, da je tuča potukla taj i taj kraj, da je nastradao taj i taj dječak u tom i tom selu, nego li ne znam kakav traktat Lige Naroda, koji se je možda odnosio na problem naše manjine u Italiji.

A tada je nastupio krah. Koncem 1928. vladinim je dekretom jednim potezom pera, obustavljena sva naša štampa u Italiji. Od toga časa do danas nije više naš narod došlo nigdje vidio svoje stampe riječi. Nas 70.000 ovdje ostali smo kao odrezani.

Pokušavali smo svašta. Intenzificirali smo pojedinačnu korespondenciju s rodnim krajem i sa svojim bližima, koji ostadoše dolje. U svojim smo društvima onda vješali »zidine novine« iz rodnog kraja. Kad bi tko dobio pismo od svojih i u njem kakvu interesantnu vijest, izvjesio bi je da je štaju i čuju i drugi. Zeljno su se čitale sve takve vijesti, pa makar kako nevažne bile.

To je međutim postalo opasno za one dolje, koji su na taj način mogli biti izvrgnuti neprilikama. A za nas ovdje to je bio vrlo slab surrogat za novine. Vijesti su istina stizavale i nadalje, jer je svatko imao neki svoj kanal, no te nijesu mogle biti objavljene svima. Bilo je to neko mučno razdoblje, koje je trajalo oko pol godine. Mi smo u to doba imali, kao neku centralu u Zagrebu za obavještavanje ovdješnje štampe. Prijatelji odozdo našli bi uvijek puta i načina da pošalju svoje izvještaje o stanju dolje, kako bi ovdješnja publika bila redovito obavještena o životu našega naroda pod Italijom. Međutim je ovdješnja štampa imala svojih važnijih unutarnjo-političkih problema, kojima je posvećivala svoje stupce, pa nije ni uz najbolju volju mogla žrtvovati svoj dragocjeni prostor za sitnice, koje su za nas bile velike, ali su za ovdješnju čitalačku publiku bile nevažne i zaista sitnice. I ja sam se konačno odlučio. Šest sam mjeseci skupljao naslove naših izbjeglica, koji su živjeli razasuti kojkuda. Bio je to mučan posao. Pisao sam barem hiljadu pisama na sve strane. A kad sam skupio oko 1500 naslova štampao sam list u najgori čas! Prilike su baš u to vrijeme bile takve, da je bilo smatrano skoro nerazumnim pokretati jedan istarski list u Jugoslaviju. Nije preostalo drugo, nego list, kad je već bio štampao — sa svim obzirima i s mnogo opreza u tekstu — zatvoriti u kuverte i poslati prijateljima kao pismo.

NOVE OSNOVE

ZA MANJŠINSKO ZAŠČITO

Ko je letos 25. in 26. februara 1939 zborovala u Zenevi Mednarodna unija društva za Ligo narodov je komisija za narodne manjšine pod vodstvom gospe Bakker van Bosse, ki je po odstopu lorda Dickensa prevzela predsedstvo te komisije, sprječ novih dogodkov, ki so bistveno izpremenili politično situacijo v srednji Evropi, sprejela sklep, da naj se posebnemu odboru poveri naloga, da proučuje in išče nove osnove za manjšinsko zaščito. V ta odbor so bili imenovani gospa Bakker van Bosse, bivši minister in predsednik grškega društva za L. N. P. Argyropulos ter Mac Cartney, federacija francoskih društev za L. N. pa je delegirala v ta odbor profesorja Th. Ruysena. Odbor se je sestel 2. in 3. aprila t. l. in predložil komisiji za manjšinsko zaščito to le poročilo, ki smo ga povzeli po »Bulletinu«, ki ga izdaja Mednarodna unija društev za L. N. (N. I—II januar — junij 1939.):

I. Oslabitev Lige Narodov ji ne dopušča več, da bi vršila nalogo zaščitnice dogovorov in razsodnice med državami in manjšinami. Tako odpade skoro popolnoma osnova za izvršitev manjšinskih dogovorov. Preostajajo tedaj še kontrola po javnem mnenju, samoumevni interes držav samih, da rešijo manjšinske probleme in želja sosednjih si držav, da odstranijo povode za konflikt; kot metode za praktično izvajanje pa preostajajo notranje postopanje in bilateralni dogovori med državami, katere izjavljajo, da imajo izključno interes na usodi določenih manjšin. Ta zadnji sistem je skovala in široko razvila Nemčija v toku zadnjih let.

Sistem bilateralnih dogovorov more v nekaterih primerih prinesiti razne koristi za manjšinsko zaščito. V koliki meri utegne ta sistem nadomestiti mednarodno arbitražo, se mora še proučevati.

Kar se tiče kontrole po Ligi narodov, ne more biti ta posebno izdatna, dokler ne bo Liga delno zopet pridobila svoje avtoritete.

Zato je umestno da se ohrani in ojačuje kontrola po javnem mnenju in da se tako prizadete države silijo k pravičnemu razumevanju dolžnosti, ki so jih prevzele glede svojih narodnih manjšin.

II. Razen tega je zaščita manjšin postala veliko težja zaradi tega, ker nekatere države, ki so prevzele v tem pogledu obveznosti, predlagajo generalizacijo teh obveznosti in zahtevajo princip enakosti za vse države, medtem ko druge kategorično odklanjajo tako posplošitev.

ČEŠKO GOSPODARSTVO PREHAJA V NEMŠKE ROKE

Zavod za proučevanje pri upravi štiri letke v Berlinu je sedaj završil delovanje tudi na Češkem in Moravskem. V bližnji bodočnosti bodo vse produkcijske sile v protektoratu vključene v nemške gospodarske ustanove ter se bo tudi na području protektorata izvajala Göringova štiriletka. S češko produkcijo ima sedaj Nemčija 75 odstotkov celotne svetovne produkcije rjavčevega premoga. Ker Nemčija nima petroleja, ji bo ta premog služil za dobavo umetnega bencina. V Sudeatih so v ta namen zgradili velikansko tovarno, ki bo predelovala premog v benzin. Samo ta tovarna bo lahko krila desetino nemške potrošnje bencina t. j. 600.000 ton letno. Vse stare in opuščene rudnike, kjer se prej ni splačala eksploatacija, sedaj na novo odpirajo, ker Nemčiji primanjkuje mnogo rud. Letos bodo pričele z delovanjem prve tovarne Göringova koncerna in je zato pomanjkanje železa še bolj občutno, zaradi tega odpirajo rudnike, kjer le morejo. V Pragi so ustanovili urade tega koncerna, ki bo imel pod oblastjo ves protektorat Češki in še bolj južov-

Kako je dalje bilo, istaknuto je u bilješci, koja je izašla u predprošlom broju lista. Prvi broj 1000, drugi 1500, treći 3000, a četvrti već u 4000 primjeraka. Čitati danas pisma, koja su onda stala sa svih strana pljuštati nadasve je interesantno. Onaj zanos, kojim je list pozdravljen, ona požrtvornost u sabiranju novih pretplatnika, vrijedna je svakog udvijenja. Sva korespondencija iz tog vremena spremljena je kod mene u jednom sanduku kao živi dokumenat jednog nevidenog idealizma. Danas, bojim se, da je taj idealni zanos jenjao.

Isprva su na list bili pretplaćeni samo Hrvati. Njih oko 4000. — Kasnije su nastala mala previranja. Zainteresirao se Savez, pristupili su i Slovenci i list je postao službenim glasilom cijele emigracije iz Julijske Krajine i kao takav ostao je do današnjega

III. Ves sistem manjšinske zaščite je zgrajen na razlikovanju med političnim in kulturnim področjem. Zadnje področje obsega socialno, kulturno, umetniško, duševno in versko življenje posameznikov in kolektivnosti. Sedaj pa se je celotni problem manjšinske zaščite posebno poostiril po dveh dejstvih: prvič po dejstvu, da se je totalitarni nauk razširil po več državah, drugič pa zaradi tega, ker se je istočasno razvila teorija o »Ueberstaatliches Volkstum«. Obe teoriji sta dosegli posebno važnost zlasti pri onem narodu, ki je doslej štel največ manjšin v drugih državah.

V svoji »krajni obliki smatra nauk o totalitarni državi državo kot najvišji namen eksistence posameznikov. Država obsega vse, ona si osvaja vse. Vse človeško nehanje in delovanje, toliko na materialnem kolikor na umetniškem, vskem in duševnem torišču, se podreja državi in se uravnava po njenih lastnih interesih. Država odločuje kot vrhovna instanca o potrebah ljudstva; država je neutraljiva in neodgovorna oblast, ki sme voditi ali prepovedati katerokoli delovanje vsakega državljanca. V takem sistemu je očitno nemogoče še dalje razlikovati med državo in nacijo, prav na tem razlikovanju pa je zgrajen ves sistem manjšinske zaščite.

Nauk o »Volkstum-u« od svoje strani pa prikazuje pojem »Volk« v njegovem kolektivnem pogledu kot absolutno in najvišjo vrednost, višjo od vsake druge.

Ta nauk ima očitno nujno posledico da vzbudi konflikt brez izhoda med zahtevami nacije in države, kajti država je definirana kot ultima ratio, in kot edini sodnik vsega človeškega delovanja.

Druga očitna nujna posledica je, da zavrača nauk o »Volkstum-u« princip neutralne in nepristranske arbitraže glede vsega, kar zadeva »Volk«, češ da je samo ta kompetentna, da odloča, katere so potrebe posameznih narodnih skupin, in da intervenira z namenom, da jim te pravice zajamči.

Spričo teh prilik se je odbor vprašal, ali more komisija še dalje uspešno delovati za zaščito manjšin. Odbor je mnenja, da kljub težkočam, s katerim se mora sedaj problem manjšinske zaščite boriti, ostane komisiji neko polje koristnega in neobhodno potrebnega dela, ako se opira na sledeča razmotrivanja:

I. Odbor soglasno ugotavlja, da se bo mogel mir, in sicer toliko v posameznih državah kakor mednarodni mir, zgraditi samo na temelju, ki priznava dostojanstvo

človeške osebnosti in nekatere osnovne človeške pravice. Od teh pravice se mora predvsem priznati pravica posameznika, da »pri-znava ljudi in razvija« svojo narodnost (Izvirnik med navednicama z izrazi »affirmer, chérir et développer« sa nationalité, in dodaja zaradi jasnosti še ustrezajoče angleške izraze »confess, foster and develop«)

II. Odbor poudarja, da manjšinski problemi so bili in bodo tudi dalje mednarodnega pomena ter da spada rešitev teh problemov med mednarodne naloge. Odbor meni, da se ne sme opustiti princip mednarodne kontrole nad manjšinsko zaščito in da ostane Liga narodov kljub svoji trenutni oslavitvi še dalje kvalificirani organizem za izvrševanje te kontrole. Sistem bilateralnih dogovorov ne bo mogel nadomestiti principa mednarodne arbitraže.

a) Ta sistem se da namreč uporabljati samo med dvema državama od katerih ima prva svojo manjšino v drugi in obratno; sistem predpostavlja nekako enakost v številu in pomenu obeh manjšin; postane pa neuporaben za one manjšine, ki jih ne podpira nobena matična država (Etat d'origine Mother State).

b) Nevarnost, ki se je že očitala garancijskemu sistemu Lige narodov, da bi se namreč žrtvovali interesi manjšin drugim političnim interesom, je še bolj pereča za sistem bilateralnih sistemov.

III. Odbor smatra za bistveno nalogo, še enkrat proučevati, ali ne more biti neko območje človeškega delovanja nezavisno od političnih premislekov.

IV. Zaradi tega mora odbor priznati, da nauk o manjšinski zaščiti ki sloni predvsem na zaščiti poedinca nasproti državi, kateri pripada, ne ustreza več idejalu, ki sedaj prevladujejo v nekaterih državah in tudi med marsikatero manjšino same. Zato je važno, da postanejo te ideje predmet vestnega in globokega proučevanja.

V. Liga narodov je že začela s proučevanjem koristi in nekoristi, ki bi nastale iz kolektivnega jamstva manjšinskih pravic, toliko z ozirom na države, kolikor na posamezne manjšine in individuov, ki jim pripadajo. Odbor meni, da se mora to delo nadaljevati in poglobljati.

VI. Končno predlaga odbor, da sam nadaljuje svoje delo. On smatra, da mora s tem nadaljevanjem komisija od svoje strani združiti proučevanje označenih predmetov in drugih, ki so enako važni za problem manjšinske zaščite. Odbor bo predložil komisiji rezultat svojega dela.

ITALIJA IZVOZI U JUGOSLAVIJU OKO 2.000 VAGONA RIŽE.

Trst. — Prigodom pregovora između Italije i Jugoslavije o uvozu riže Talijani su zahtijevali da se uveze 750 vagona oljuštene, a 1750 vagona poluoljuštene riže, kako talijanske ljuštione riže ne bi ostale bez posla. Kako u Jugoslaviji postoji navodno 7 ljuštionica riže, koje su vlasništvo domaćeg kapitala, to je Jugoslavija tražila, da se smije uvesti samo 200 vagona oljuštene i 2.000 vagona poluoljuštene riže. Do sada još sporazum u toj stvari nije postignut, a talijanske organizacije za prodaju i izvoz riže forsiraju medijum, dok ne bude sklopljen sporazum, samo oljuštenu rižu.

Poljski pričuvni časnici donijeli su rezoluciju u kojoj traže, da poljska vlada zabrani ulazak talijanskih proizvoda u Poljsku, a narod treba organizirati bojkot svega, što je talijansko. — Treba bojkotirati proizvode talijanske industrije, talijanskog obrta, talijanskog novinstva i uopće sve što dolazi iz Italije.

Toliko kao malu reminiscenciju na one dane.

Deset je godina minulo. Na tisuće je problema pertraktirano u stupcima lista, no tisuće je vijesti iz rodnog kraja objavljeno. Kontakt je s rodnim krajem opet uspostavljen. Ne spriječiše ga nikakve umjetno podignute barijere.

Danas je u ove stupce uprto na tisuće očiju, Hrvata i Slovenaca iz Istre, Trsta i Gorice, s ove i s one strane granice, koji po njemu željno traže, jedni vjeru i ufanje, drugi utjehu. U tim se stupcima, skromnim i jednostavnim, odrazuje žilava borba jednoga naroda, kojemu se ne će mrijeti. Borba za opstanak, za održanje.

I ako bude itko ikada proučavao smrtne trzaje cijeloga jednoga naroda, koji se je zubima i noktima borio za zraku sunca na ovoj zemlji, za najelegantnija prava čo-

vjeka — ako bude itko ikada proučavao sudbinu najboljeg i najsvijetlijeg dijela hrvatskoga odnosno slovenskoga naroda, koji živi pod Italijom, ne će moći, a da ne lista po stranicama i stupcima ovoga lista.

Po stranicama, koje su najrijetiji dokumenti.

A djeca naša iz ovih će stupaca crpsiti snagu za daljnji rad, za daljnju borbu, da nastave tamo, gdje smo mi stali.

I u tom je evo velika, čak historijska važnost ovog naoko skromnog i malog lista, koji ponekad iz razloga, koji su izvan naše moći nije mogao da donese nego tek po kakvu »limunadu«. Ali i iz te »limunade« uvijek je izbijao jedan plamen, plamen neugasive ljubavi do zemlje, koja nas je rodila, do naroda, koji je čuva sam, od svih ostavljen, tilanskom snagom se držeći na njoj

Ernest Radetić

NEKAJ MISLI K RAZSTAVI V SOFIJI

Z velikim zadovoljstvom smo prečitali poročilo g. L. Č. v »Istri« o »Razstavi naše knjige v Sofiji«. Res hvaležni moramo biti vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je bila ta razstava omogočena in je tako lepo uspela. Škoda le, da se je ni moglo udeležiti več naših ljudi, ki bi s svojo navzočnostjo brezdomno povečali uspeh razstave z navezanjem stikov z obiskovalci razstave in prebivalstvom sploh. Med našimi emigranti je precej takih, ki bi si tako potovanje lahko privoščili, prav gotovo bi se jih še več javilo, ko bi se jim predložilo, da s svojo udeležbo stvari koristijo.

Pisce napoveduje za jesen ali prihodnje pomlad podobno, toda še obširniju razstavo, ki bo obsegala tudi našo znanstveno knjigo. Dobro bi bilo že zdaj prirediti organizacijo naše udeležbe na razstavi. Društva bi lahko izvedla štednjo članstva za potovanje v Sofijo. Seveda bi naši emigranti ne smeli potovati v Sofijo stešiče. Priučiti bi se morali kolikor mogoče bolgarskemu jeziku, spoznati čimbolje naš problem in vse kar je s tem v zvezi ter nesti s seboj publikacij, slik in sploh materiala, ki se tiče našega vprašanja. Več ljudi pride v kontakt z mnogimi udeleženci razstave, pa tudi vtis je popolnoma drugačen, če nastopa enotno številna skupina discipliniranih ljudi. Upamo, da bi se dalo spraviti tudi naše na rodne noše in izvajati »balun«. Tudi bi udeležba naših emigrantov na razstavi v Sofiji vplivala na našo emigracijo. Vtisi, ki bi jih naši udeleženci prinesli — verujemo, da bi bili najboljši — bi utrdili vero v zmago pravice in sploh povečali voljo do nesebičnega dela v teh dneh negotovosti, ki terjajo z vsakim dnevom novih žrtev v naših vrstah.

Na tej razstavi bi seveda ne smele manjkati slike najvidnejših literatov in znanstvenikov Julijske Krajine ter po možnosti tudi drugih predstavnikov našega življenja. Morda bi se dalo s to razstavo zvezati tudi razstavo naših oblikujućih umetnikov, nastop naših literatov na recitacijskem večeru ali pa skupno z glasbeniki in gledališkimi igralci na posebnem kulturnem večeru. — Te prireditve bi bile posebno važne v Sofiji v teh časih.

J. V., Maribor.

IZ ČIČARIJE

Trstenik. — Prije rata u našim krajevima nije se osjetio, a niti je postojao kakav jal među našim narodom. Poslije rata bez prosvjetnih društava, bez nacionalnog i moralnog odgoja uvukle su se u naš narod mnoge mane.

U prošlom mjesecu nepoznati činitelji pogazili su i pokosili seljaku Poropat Martinu cijelu njivu pšenice, koju je siromah jedinu imao posijanu. Zbog ovog zlodjela on trpi veliku štetu, a da sam nezna zašto mu je ta šteta učinjena, jer on je vrlo miran i pošten čovjek.

Drugom jednom našem seljaku Poropat Juri su također do sada nepoznati počinitelji, na početku ovog mjeseca zapalili veliki stog sijena, što ga je imao složenog na sjenokosi.

Ovakva nedjela ne služe na čast našim selima ni našem narodu, ali tu se ne može ništa pomoći, jer se poslije rata uslijed pomanjkanja škola i prosvjete narodne sve iskvarilo.

Mune. — U proljeću kada smo htjeli da si bar donekle obradimo naša polja, nismo mogli zbog svakodnevne kiše i bojali smo se da će sve ono što smo silom posadili sve sagnjiti. Ali ono što nije mogla u proljeću da uništi kiša, uništila nam je sada suša. Već preko mjesec dana je prošlo što nije padala kiša, pa kako smo na krševitom terenu, to nam je suša uništila sav prirod i sve što smo mukom posijali. Krumpira i fazola ne ćemo dobiti niti onoliko koliko smo posijali, sijena bit će vrlo malo, jer ono što nije izgorilo od suše, pojele su skakavci, koji su se pojavili u velikoj količini.

Kako vidimo koliko nama, toliko i našoj marvi prijeti ove zime zlo i ne znamo kako ćemo preživjeti.

Vodice. — Prošle nedjelje teška je nesreća zadesila našeg seljaka Rupena Antona zvanog Golub. On se je vozio na biciklu u Podgrad, kuda je išao da kupi u ljekarni lijek za svoju ženu i na povratku između sela Obrov i sela Golac na jednom zaokretu na njega je najurio jedan luksusni auto, koji ga je oborio na zemlju i preko njega prešao. Rupena je zadobio teške povrede, slomljena mu je desna ruka i desna noga, a izlomljeno mu je i nekoliko rebara. S istim automobilom prevezen je u besvjesnom stanju u Podgrad do liječnika, koji mu je pružio prvu pomoć, a odavle su ga odvezli u riječku bolnicu. Sumnja se da će ostati na životu.

NA KANIN SO POSTAVILI TOP

V okvirju vojaških manevrov, ki so jih izvršili italijanski planinci v Julijskih Alpah, so listi zabeležili težak vzpon planinskega oddelka, ki si je za dal nalogo postaviti na vrh Kanina top. Kanin je visok 2585 m in je ena izmed naših najlepših gora z Rabeljskim jezerom ob vznožju. Top, ki so ga prenesli, je kalibra 75/13. Posamezne dele, ki so težki preko sto kg, so morali prenesti na rokah do vrha. Še istega dne so top spravili v dolino.

IZ rodnoG kruja

6 mesecev zapora zaradi mleka in žalitve oblasti

Teško je bila kaznovana mlekarica Antonija Mozetič por. Barič iz Fajtjege zaradi žalitve, ki jih je izrekla komisariju trošarinskega urada Viktorju Peliconu iz Trsta in pa zaradi mleka, ki je bilo posneto. Junija t. l. je omenjeni komisar z uslužbencem trošarinskega urada čakal ob potoku Cerej na mlekarice, da bi pregledaval mleko. Ko je prišla mimo Antonija Mozetič, sta jo vstavila in ukazala, naj pokaže mleko. Uradnika sta kmalu ugotovila, da je mleko slabo, t. i. da mu je bila pobrana smetana. Zadevo sta povedala mlekarici in mleko vpriči nje razlila. Ko se ji je poleglo prvo začudenje, je mlekarico spopadla jeza v kateri je marsikaj izrekla komisariju in njegovemu spremljevalcu. Komisar je vse žaljivke stavil v obtožbo in Mozetičeva je zaradi tega prišla pred sodišče. Tu se je branila, da ni izrekla uradnikom, da naj jih bo sram, ko so ji razlili mleko in da bi hotela poklicati može iz vasi, ki naj bi obračunali z njima. Zatrjuje, da je rekla samo to, da bo zadevo povedala možu. Kljub vsej njeni obrambi jo je sodišče priznalo za krivo in jo kaznovalo na 6 mesecev in 15 dni zopora pogojno.

Novi prefekti u Trstu i u Puli

Pula. — Prefekt Cimoroni, koji je već 6 godina bio prefekt u Puli, premješten je. Na njegovo mjesto dolazi Renzo Chierici iz Pescare. — Isto je tako premješten i tršćanski prefekt Eolo Rebuja, a na njegovo mjesto dolazi Dino Borri iz Bari-a. Kako će se oni uživjeti u potrebe kraja, koji ne poznaju, teško je reći. — Inače su po cijeloj Italiji izvršena premještenja svih prefekata. Cimoroni odlazi iz Pule u Padovu, a Rebuja iz Trsta je umirovljen.

LJUBLJANSKA ILIRIJA NE DOLAZI U TRST

Trst. — Tršćanski plivačko društvo (»Societa trstina di nuoto«) dobila je telegram, kojim mu ljubljanska »Ilirija« javlja, da ne će stići na plivačka natjecanja. Izgleda da je razlog što ljubljanskim plivačima nije pravovremeno uređeno pitanje putnica. Tršćani jako žale što je utakmica odgođena i nadaju se da će biti upričeno u najskorije vrijeme novo natjecanje.

I OVOGA JE SRUŠIO AUTOMOBIL

Medulin. — Tone Zuccon iz Medulina otišao je poslom u Pulu. Na trgu pred Mercatom, okrnio ga blatobranom jedan auto, oborio ga na pločnik i Zuccon se nije vratio kući, nego je odležao 8 dana u puljskoj bolnici.

POŠTANSKA VEZA S LIMOM

Kanfanar. — Odlukom poštanskog ravnateljstva u Trstu dostavljat će se pošta, namijenjena u Lim svakog dana po posebnom dostavljaču iz Kanfanara. Prema tome se sva pisma adresirana u Lim moraju slati na zadnju poštu Kanfanar, a ne Vrsar, kako je to dosada bilo prakticirano.

TEŽAK ZLOČIN U SV. PETRU U ŠUMI

Sv. Petar u Šumi. — 38-godišnji Ćiril Klemen bio je zbog nekog sijena već dugo vremena u zavadnji sa susjedom Božom Dojmom. Prije nekoliko dana Klemen je Dojmu napao srpom i zadao mu nekoliko smrtonosnih rana. Dojmo je umro, a Klemen je odveden u zatvor.

Doprinos pazinskom konviktu

Pazin. — Nekadašnjem hrvatskom konviktu u Pazinu, koji je bio sagradjen za djecu istarskih seljaka Hrvata, koja su po hadjala hrvatsku gimnaziju u Pazinu, a koji je kasnije od krčke biskupije preuzela talijanska vlada, dodijeljena je ovih dana pomoć od 350.000 lira. Konvikt se danas zove »Convitto Fabio Filzi«, te se je za abesinskog i španjolskog rata regrutiralo iz njega velik broj dobrovoljaca.

JEDAN SLUČAJ TETANUSA

Trst. — Frane Flego iz Sičola otpremljen je hitno u tršćansku bolnicu, jer se kod njega ustanovio slučaj tetanusa. 33-godišnji Flego radio je 20 srpnja na polju i tom se prilikom neznatno ozlijedio na desnoj nozi. Malo kasnije razvila se od te ranice teška infekcija tetanusa, pa je konačno prevezen u bolnicu, ali kažu da ima malo nade da bi mogao ostati živ.

Nesreća na radu

Pičan. — Artur Juran iz sela Jurani kbr. 6, kraj Pična namješten je kao radnik kod jedne ovdješnje talijanske tvrtke. Prije nekoliko dana poslao ga poduzetnik nekuda po poslu i on se požurio na biciklu da obavi posao. Nesrećom se nasred ceste srušio s bicikla. Kad se htio dići nije mogao. Slomio je nugu.

Kažnjeni trgovci

Buzet. — Zbog patvaranja živežnih namirnica kažnjeni su: Vjekoslava Pavletić rođ. Šestan iz Roča, Antun Nikolačić iz Roča, Josip Fabijančić iz Buzeta, Lovre Pavletić iz Roča, Ana Pernić iz Roča, Milan Podreka iz Štrpeda i Marija Načinović iz Roča.

Dubrovački plivači u Trstu

Trst. — Na natjecanja u plivanju Waterpolu i drugim sportovima na vodi stigli su iz Dubrovnika plivači PD »Juga«. Plivači su bili u izvrsnoj formi, pa su postigli lijepe rezultate. Nama se osobito sviđela činjenica, što su svagdje isticali, da su iz »Dubrovnika«, a ne »Raguse«, kako se to dosad običavalo činiti, pa su sigurno na njihovo podvučeno isticanje toga i sve talijanske novine donosile vijesti o plivačima »Juga« da Dubrovnik.

Hodočašće iz Ljubljane na Sv. Goru pri Gorici

Ljubljana. — Ovih dana vrše se prijave za veliko hodočašće Slovenaca na Sv. Goru pri Gorici, povodom 400-godišnjice ukazanja Majke Božje svetogorske. Za prvo hodočašće prijavilo se do sada već 1600 osoba. Odbor upozoruje one, koji bi tu priliku htjeli iskoristiti, da posjete rodbinu i znance u Gorici, neka to nikako ne čine, nego neka putuju sami ili neka se priključe kakvom izletu.

USTJE NA VIPAVSKEM

Dobili smo novega župnega upravitelja. Imenuje se g. Luigi Novello in prihaja iz videmske nadškofije, kjer je služboval v neki duhovnjiki šempetske župnije. Slovesnično obvlada le za silo in ga ljudstvo ne razume. Njegove pridige, ki so mešanica slovenščine, beneškega narečja in fur-lanščine, niso nič kaj spodbudne. Če se v kratkem ne zboljšajo, bo trpela božja beseda v naši vasi, občutno škodo.

PREGAZIO GA AUTOBUS

Rakalj. — Jakov Percan sin Paškvalov iz Raklja, 40 godina star, vozio se prema Barbanu biciklom, kad li mu dojuri ususret veliki autobus. — Jadni Percan nije se mogao na vrijeme ukloniti, pa se je sudario s autobusom. Zdobio je više teških ozljeda na glavi i rukama, pa je hitno prevezen u bolnicu.

Kruh je poskupio

Pula. — Nova vrst kruha, koji je je uveden 1. kolovoza prodaje se po 3.— lire kg. Dosada je kruh stajao 2 lire 90 centezima. Poskupljenje je uslijedilo, kažu, zbog toga što je nova mješavina brašna bolja nego do sada.

JUNAČKI PODVIG MALOG LOŠINJANA

Mali Lošinj. — 8-godišnji Joakim Črvaj videći kako je 12-godišnji Marijan Nikolić pao u more i stao se utapljati skočio je za njim i spasio ga od očite smrti.

SRUŠIO SE VOJNI AVION

Gorica. — Kod Gorice se strmoglavlo jedan vojnički aeroplan. Pilot je poginuo. Uzrok nesreće nije poznat.

NOVI GOSPODARSKI LIST

Pula. — S 15 lipnja počeo je izlaziti novi gospodarski list za seljake. List se zove »Terra Giuliana«, izlazi dvaput mjesečno i glasilo je fašističkih zemljoradnika pokrajine Puljske, Tršćanske, Riječke i Zadarske.

Aquilinijo že gradijo

Kakor smo že poročali, so žavlje pri Trstu spremenili v italijanski naziv Aquilinia in to po veliki čistilnici nafte »Aquila«, ki so jo zgradili v bližini. Za uradnike in delavce te tovarne pa bodo zgradili na pobočju hriba Doro nasebino, ki bo spadala pod žavlje in ki se bo imenovala Aquilinia. S 1. septembrom bodo pričeli zidati 18 hišic s 54 stanovanji. Stroški bodo znašali preko 2.500.000 lir.

Tolmin. — Pred sodiščem je bila obsojena Leopolda Ferjančičeva zaradi poskušanega bega preko meje. Obsojena je bila na 2.000 lir denarne kazni. Ker nima denarja bo morala odsedeti zaradi tega 40 dni v zaporu.

Podbrdo. — Na meji so aretirali Andreja Rutarja iz Zadlaza pri Tolminu v trenutku, ko je hotel prestopiti državno mejo brez potnega lista. Odvedli so ga v tolminske zapore.

Opčine. — Zaradi velike vročine so se vnele saje v dimniku hiše last Ivana Malalana. Ogenj se je naglo razširil na ostalo poslopje in od tam še na gospodarsko poslopje kjer je bilo okoli 30 stotov sena. Poklicali so takoj gasilce iz Trsta, ki so ogenj omejili. Ogenj je napravil 10.000 lir škode ker je zgorelo vse ostrešje stanovanjske hiše in gospodarsko poslopje s senom vred.

DROBIŽ

Iz Bazovice. 23. julija t. l. je praznoval v Bazovici 25 letnico nove maše tamošnji župnik Josip Kocijan, ki je prej dolgo let župnikoval v Predloki v Istri. Župnik Kocijan je eden izmed redkih nekdanjih dijakov hrvatske gimnazije v Pazinu, ki je ostal na svojem mestu v Istri.

Iz Poreštine. U jednom našem selu imamo dvije gostione. Jednu vodi naš čovjek a drugu poturica. U gostioni našeg čovjeka ne smiemo da pjevamo ni u našem ni u talijanskim jeziku, dočim u gostioni poturice lako pjevamo što hoćemo, niko nam ne kaže ništa.

Iz Cresa. Nakon nekoliko vremena što su nas vlasti pustile na miru, sada su neki naši vidjeniji ljudi pozvani karabinjerima, da im uzmu otiske prstiju.

Iz Kvarnerskih otoka. Nekoji naši domaći, koji su se prije više godina iselili u Jugoslaviju, došli su na praznike kući. Nas su fašisti pozvali, da se ne smijemo s njima ni zaustaviti ni razgovarati.

Iz Beleja na otoku Cresu. Naš zaslužni Musić ne može biti zadovoljan sa svojim sinom svećenikom, koji se sada zove Musini, te je namješten kao svećenik u Valunu. Mladi Musini s našim narodom neće da progovori ni riječi hrvatski.

Iz Cresa. U mjesecu juluju je imao novu misu vlč. Santalin. Nadamo se da će s našim narodom lijepo postupati kada bude namješten u našim selima.

Iz Creskih otoka. Cijena buhača je ove godine oko 7 lira, dočim lanjske godine su nam davali jedva 3 lire za kg.

Iz Juršići kod Kanfanara. Kada su doznale vlasti, da će k nama doći novi svećenik, koji je hrvatskog roda, pozvani smo bili nekiji od karabinera. Oni su nam već unaprijed zaprijetili, ako budemo pjevali i molili u crkvi hrvatski, da će nas zatvoriti.

Iz Sv. Vičenta kod Vodnjana. Ljetina je ove godine slaba. Pšenice će moguće biti oko polovinu nego prošle godine, a i grozdja će biti također mnogo manje nego lani.

Iz Bazovice. Zloglasni poljski čuvaj Fonda, ki je napravil našim ljudem veliko slabega, je okoli 10. julija zaradi nekega procesa z neko ženo in neko mladoletno izginil. Po večdnevnom iskanju so ga našli mrtvega v neki jami med Bazovico in Borštom. Tako si je sam končal življenje izdajca svojega naroda in fašistični vohun Fonda.

Iz Banjol kod Pule: Ribari iz okolice Pule love ribu i donose je u tvornicu konzerva u Banjolama, ali u zadnje vrijeme tvornica nekako rado ne prima ribu, jer je ne može radi bojkota iz inozemstva prodavati.

Iz Liznjana: Pošto muškarci svi hoće da ribare, morale su ove godine žene da oprave poljski posao. Svi su se bacili na more, jer »misle da će ih more pomoći, pa ih razmore.«

Iz Medulina: Pošto je iza svi-banjske kiše duvao moćan vjetar, oštećio nam je pšenice te ove godine imat ćemo za polovicu manje pšenice nego prošle godine.

Iz Puljske okolice: Od svibnja nismo imali kiše i sada je velika suša tako da i najmanje povrće moramo kupovati na trgu u Puli, kamo dolazi iz drugih dalekih krajeva.

— Materija. — 13-letno Ano Jurisvičevićo iz Polca so prepeljali v trž. bolnišnico z večjimi ranami na hrbtu in dozdevnimi notranjimi poškodbami. Deklica je padla s hrške.

— Trst. — V bolnišnico so pripeljali 70-letno Katarino Simčičevo stanujučo na Greti. Starica je padla tako nesrećno, da se je ranila na glavi in pretresla možgane. Njeno stanje je nevarno.

— Bovec. — V Logu se je zgodila težka avtomobilska nesreća. Novoročena Moretti Marija in Humbert sta pričela medene tedne z izletom v avtomobilu, ki sta ga najela pri neki tržaški tvrdki. Zaradi neznanega vzroka je avtomobil zadel ob obcestni kamen, se prevrnil in zdrknil v prepad 150 m globok. Pravi čudež je bil, da so se vsi rešili, čeprav so dobili teže rane in si zlomili ude. Ranjenih je pet, ki so bili takoj prepeljani v Trst.

Trst. — Umrli so: Nikolič vd. Zavevin Antonija 61 let, škilan vd. Jurčić Jožefa 74, Drekalović vd. Stiplič Marija 73, Hrovatini Ivan 70, Marušić Marij 59, Filipič vd. Sirotič Veronika 47, Kobal por. Rijavec Frančiška 55, Jerič vd. Scheichelbauer Ana 87

MANJINSKI PROBLEMI

JOŠ O SELIDBI NARODA IZ JUŽNOG TIROLA

List »Svijet« donosi: »U Južnom Tirolu i to u onom dijelu, koji je mirovnim ugovorom 1919. ustupljen Italiji, prema se čuđna seoba naroda. Prema sporazumu sklopljenom između Rima i Berlina imali bi se iz sadašnje talijanske pokrajine Bolzano (Bozen) iseliti svi Nijemci, koji tamo staju već preko tisuću godina, a ima ih četvrt milijuna. Ovi Nijemci, koji tamo žive u kompaktnoj cjelini oko starih žarišta njemačke kulture Bozena, rodnoga mjesta najvećeg sredovječnog njemačkog pjesnika Waltera von der Vogelweide iz Merana, iz kojega je njemački narodni junak Andrija Hofer 1809. pokrenuo legendarni ustaški pokret protiv Napoleona, imali bi se kompletno preseliti u Njemačku, a njihovu domovinu zauzeli bi doseljenici iz talijanskih alpskih krajeva. Iz Berlina se naglašuje, da je ovaj sporazum logična posljedica njemačkog shvaćanja, da talijansku granicu na Brenneru smatra viečitim i zalogom viečitog prijateljstva osovinskih država, pa se selidbom Nijemaca iz Južnog Tirola želi jasno dokumentirati, da Njemačka za svagda isključuje svaki iredentistički pokret u tim za sada čisto njemačkim krajevima. Kako se po svemu čini, Tirolci nisu nimalo oduševljeni ovom velikodušnom gestom prijateljstva savezničkih vlada, jer je to narod, koji je i te kako srastao sa siromašnom alpskom grudom, na kojoj su stoljećima živjeli njihovi predci, ali odluka savezničkih vlada provesti će se i jedina koncesija deložiranom stanovništvu biti će ta, da će se posjednicima zemlje dati primjereno dulji rok da izvrše potrebne imovinsko-pravne transakcije. Po nekim vijestima imali bi se Nijemci iz Južnog Tirola naseliti odmah onkraj granice u Sievernom Tirolu, dok bi prema drugim vijestima trebali dobiti novu domovinu u Češkoj.

*

Pod naslovom »Debata o tirolskom sporazumu«, ljubljansko »Jutro« piše:

Prisilno izseljavanje Nemce iz Južne Tirolske, ki naj postane v bodoče čisto italijanska pokrajina, je še vedno predmet živahnih razprav med Nemci samimi in tudi

FAŠISTIČKA KOMORA DONOSI ZAKON O ISELJAVANJU NIJEMACA

Rim. — U petak 11. o. mj. će biti podnešen fašističkoj komori zakon o uređenju iseljavanja talijanskih državljana njemačke narodnosti iz Južnog Tirola. Taj će zakon odmah stupiti na snagu. Ovaj zakon predviđa da osobe njemačkog porijekla i njemačkog materinskog jezika koje su Saint-Germainskim ugovorom od 26. rujna 1920. postali talijanski državljani i imaju namjeru preseliti se u Njemačku i uzeti njemačko državljanstvo moraju potpisati izjavu, da se odriču talijanskog državljanstva prije svoga iseljenja. Ta se izjava mora potpisati u nazočnosti prefekta dotičnog kotara. Osobe koje se na ovaj način odreknu talijanskog državljanstva ne moraju u Italiji služiti vojsku. Gubitak državljanstva proteže se i na žene i djecu. Jednom ovako izgubljeno državljanstvo ne može se više dobiti natrag.

ODJECI

»Naša Sloga« iz Buenos Airesa prenijela je naš članak posvećen Vidovdanu i kosovskoj tragediji.

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO

LABINCI

(Sveta Nedilja kod Vižinade)

Nedaleko Vižinade u zapadnoj Istri stisnulo se, zbijeno u jednom kupu, malo ali zaista krasno mjestance, koje narod zove Labinci. Prema talijanskom nazivu Santa Domenica zovu ga neki i Sveta Nedilja, no narod ga redovito ne zove drukčije nego Labinci. Mjestance broji oko 1000 duša.

Selu na zapad prostire se, sve tamo do mora, nizina, zasadjena vinovom lozom i maslinom, koju okružuje sitna ali gusta šuma nazvana Poliđevi; nešto podalje je velika općinska šuma, u kojoj se nalazi izvor žive vode zvan Meškička. Usred šume leže štidrike, koje su, kažu, negdje oko 7 vijeka bile lijep gradić, ali je kasnije propao. I zaista se još i danas ovdje vide ruševine zgrada i hrpe nabacanoj tesanog kamenja i crijepovlja, komadi ploča, razbijenih lonaca i zemljanih žara. Danas su štidrike na glasu zbog dobrog vina i ulja.

Južno od Labinaca prostire se također ravnica zasadjena bujnim vinogradima i maslinicima. Taj se kraj zove Presike. I tu je, kažu, bio nekad u IX stoljeću gradić, koji se zvao Sveti Petar, pa se i danas često nalazi na kamene iskopine. Tu je bila velika šterna na šest stupova, svaki stup 3 metra visok, tesan od jednog komada kamena.

I na jugoistoku imade mnogo vinograda i maslinika, koji graniče s velikom gustom šumom zvanom Ivorka, uz koju se protežu i lijepe sjenokoše zvane

v nenemeških evropskih državah. Francosko in angleško časopisje je v zadnjem času opozarjalo, da je to izseljavanje opasan primer za nemške manjšine v drugih državah. Če pride do evropskega spopada in se bo Evropa potem na novo urejevala, bo prišel trenutek, ko se bodo zlasti manjše države vprašale, ali naj še v bodoče trpijo sklenjene nemške narodne manjšine v svojim granicah. Takrat se bo marsikatera država našla, ki bo smatrala za potrebno, da se reši svojih Nemcev na »tirolski način«, to je, da razlasti njihova posestva zabrani nadaljno njihovo gospodarsko delovanje ter jih prisili k izselitvi. Sklicevala se bo pri tem, da se je to v močno nemško večino v bolzanski pokrajini zgodilo že leta 1939. ob polnem pristanku nemške vlade.

Protiv tem in takvim napovedim se ostro obrača zagrebški organ nemškega Kulturbunda »Deutsche Nachrichten«, ki poudarja, da se tirolski primer pod nobenim pogojem neda uporabiti za neške manjšine v drugih državah. Rešitev, kakor je bila dogovorjena med Nemčijo in Italijo za Nemce v Italiji se more, pravijo »Deutsche Nachrichten«, uporabiti samo enkrat. Ona je prilagodena čisto posebnim prilikam in bilo bi posevno napačno, če bi jo hotel nekdo generalizirati.

Ob tej prilici poudarja omenjeni list, da so Nemci v Jugoslaviji preizkušeno zvesti jugoslovenski državi, zavrača pa mišljenje, da bi Kulturbund moral biti nepolitičen. Nemci se sicer ne zanimajo, kako Jugosloveni organizirajo svojo državo, toda na drugi strani ne morejo sprejeti mnenja, da bi Kulturbund moral biti nepolitičen. Organizacije predstavljajo neki do sedaj neznan ljudski tip, ki je popolnoma apolitičen. (Ta trditev je nekoliko nerazumljiva, ker je znano, da se naši Nemci živahno udeležujejo političnega življenja, posebno tudi volitev in imajo v klubu poslancev JRZ svoje poslance, v senatu pa enega senatorja. Op. ur.) Nemci v Jugoslaviji, pravijo »Deutsche Nachrichten«, ne vodijo nobene narodnosocialistične propagande, toda vsak Nemeč težji za onim svetovnim nazorom, ki je njega kot Nemca dostojen in na čegar osnovi je ustvarjena splošna nemška zajednica. Nemeč, ki ne težji za tem idealom, je izljučen iz nemških narodnih vrst...

ZADNJA SLOVENSKA POŽARNA BRAMBA NA KOROŠKEM RAZPUŠČENA

Društveni komisar za Vzhodno marko je odredil razpust slovenske požarne brambe v Št. Jakobu v Rožu. Njeno premoženje bo odslej upravljala občina. Odlok je utemeljen z zakonom o uvedbi občinskih gasilskih čet oziroma občinske policije.

UPOZORENJE!

Glasm najnovijih propisa o zaposlivanju, koji stupaju na snagu 1. siječnja 1940. nijedan jugoslavenski državljani, koji ne bude imao propisnu poslovnu knjigu neće ni u kom slučaju moći biti uposlen.

Strani državljani, ako hoće da dobiju u Jugoslaviji zaposlenje moraju imati »dovolju zaposlenja« (karta zanimanja).

Upozorujemo stoga sve Istrane da se na vrijeme pobrinu za spomenute isprave i da ne čekaju zadnji čas. Ako su već jugoslavenski državljani neka od nadležnih vlasti zatraže poslovnu knjigu, a ako još jugoslavenskog državljanstva nemaju, da se odmah pobrinu da dobiju »dovolju zaposlenja« (karta zanimanja).

VANJSKO-POLITIČKI PREGLED

U POLJSKOJ I NJEMAČKOJ JE POTPUNO RATNO STANJE

Cijela sjeverozapadna Njemačka na teritoriju od 20.000 četvornih kilometara nalazi se u ratnom stanju, jer će uskoro tamo započeti velike vojničke operacije. Operacije će se vršiti u jugoistočnom dijelu Njemačke, u zoni koja obuhvaća Slesku, Sudete i Češko-Moravski protektorat sve do poljske granice. Računa se da je tamo pod oružjem oko 2 milijuna ljudi.

S druge strane ne stoji ni Poljska skrštenih ruku. I ona je u posljednje vrijeme skupila na svojim zapadnim granicama oko 1.5 milijuna vojnika.

Sad treba samo da vrcne jedna iskra i sveopći požar je gotov. U isto vrijeme se održavaju na zapadnoj talijanskoj granici veliki manevri talijanske vojske, čije je rezultate njemački generalštab očekivao s velikim zanimanjem.

U NOVOM RATU ODLUČIVAT ĆE SAMO NAGLI NAPADAJ

»Gazzeta del Popolo« (Rim) donosi članak generala Carla Romana o talijanskim ljetnim manevrima, u kome se kaže između ostalog: »Usprkos tvrdjavnih pojava koji važe kao neosvojivi kao što su Maginotova i Siegfriedova linija, prvi je zadatak vojnog vodstva, danas kao i ranije, da izvrši iznenadni napadaj i da pokuša dospjeti na neprijateljsko područje.« Romano vjeruje da bi se upotrebom ogromnih ratnih sredstava i uz velike žrtve u ljudskim životima moglo na razmjerno slabim mjestima iznenaditi neprijatelja i provesti njegovu obrambenu liniju. Daljnja borba odigravala bi se onda kao pokretni rat u jednoj djelomično isto tako učvršćenju pozadini. Napadač bi u takvom pokretnom ratu naročito morao nastojati da branitelju ne da prilike da

odahne. Pretpostavka za uspjeh jednog takvog pokretnog rata jest da raspolaže neiscrpnim zalihama potrebnog ratnog materijala. Samo time napadač dobiva probojnu moć. Ako se napadač slomi na otporu branitelja, onda će rat biti, više nego prije, položajni rat

IRCI SO PODPIRANI IZ INOZEMSTVA

Veliko razburjanje se je polastilo Angležev, ker so Irci, ki so včlanjeni pri irski republikanski armadi, še v večjo vneto prišli za bombe, ki so že toliko straha vlije Angležem. Angleški vladi je prišlo na uho, da nameravajo pognati v zrak celo angleški parlament. Zadnja eksplozija v Kings Crossu, na najprometnejšem križišču Londona, pa je napravila pravcato paniko. Še bolj pa so se razburili, ko je policija prišla na sled, da Irci dobivajo velikanske vsote denarja za svoja dejanja. Sovražniki Anglije jih financirajo, ker jim je na tem, da z vsakim sredstvom izpodkopavajo Anglijo.

Pravosodni minister svobodne Irske države je izjavil v Dublinu pred parlamentom: »Denar za teroristične organizacije prihaja iz neke tuje države, ki s temi dejavnimi želi diskreditirati Anglijo. Toda z ozirom na javne interese ni umestno, da jo inenujemo po imenu«. Najbolj je bilo znano delovanje Ircev za časa vojne, ko jim je pomagal sir Casement skupno z Nemci, ki so hoteli spraviti na Irsko orožje, da bi se Irci dvignili proti Angliji. Angleška vlada se je na podlagi najdenih in odkritih dokumentov uverila, da je zadeva resna. In je izdala nov zakon proti terorizmu in špijonaži. Ko je stopil ta zakon v veljavo, je na tisoče Ircev zbežalo iz Londona, med njimi je seveda tudi takih, ki niso imeli opravka s teroristi, toda v sedanjem času je že dovolj sama pripadnost irskemu narodu, da si nakopljejo obilo nevesočnosti.

KAJ JE RESNIČNI NAPAD?

V budimpeštanskem listu »Pester Lloyd« je napisal znani italijanski publicist in pisatelj Virginio Gayda članek, v katerem govori o angleški obo-roževalni politiki in takozvani politiki obkroževanja. V njem pa je iznesel tudi nekaj misli, ki so zanimive in ki dajo z obzirom na današnji položaj precej misli, ki so zanimive in ki dajo z ozirom na današnji položaj precej misli. Gre namreč za vprašanje napada, to je vprašanje, ki je do sedaj v teoriji in praksi v raznih primerih dovedlo do zelo različnih rešitev, zlasti pa do precejšnjih političnih nesporazumov. To se je zlasti pokazalo v primeru Abesinije, Španije in Kitajske, ko se je pred Društvom narodov načelno rešavalo vprašanje, kdo je napadalec in kdo napadeni. Končno se je o tem sprejela tudi neka rezolucija, ki je definirala besedo napadalec in napadeni. Isto je skušal v članku, ki smo ga zgoraj omenili, rešiti imenovani pisatelj, ki rešuje to vprašanje v zvezi s Češkoslovaško. On pravi v tem članku: »Kod resničen napad na kakšen narod se more smatrati samo tisti napad, na katerega napadeni narod več ali manj obupno reagira in pride do prelivanja krvi. V primeru Češkoslovačke pa baje napadeno ljudstvo ni niti poskušalo upirati se. V resnici Češkoslovaška ni bila noben narod,

ampak sistem. V njeni obliki, kakršno je dobila leta 1919, ni bila nobena nujnost, niti za Evropo, niti za različne narode, iz katerih je obstojala. Tem narodom je manjkalo čut za enotnost, kakor tudi državna zavest.« Vsekakor izgleda, da je člankar obravnaval le primer Češkoslovaške in da velja njegova teorija o napadu, le za ta primer. Sicer bi namreč bilo težko sklepati na ostale primere napada, kakor na Abesinijo, Španijo in Albanijo, kjer so se napadene obupno branili in kjer je do prelivanja krvi prišlo več ali manj da rabimo besede Gayde.

V nadaljnjem članku razpravlja pisec o izgledih v primeru obo-roženega spopada in trdi, da je položaj za Anglijo in Francijo mnogo težji, kot je bil leta 1914 ter končuje z ugotovitvijo, da je Italija danes disciplinirana ter da razen tega šteje 8 milijonov prebivalcev več. Kot zadnja ugotovitev, ki jo postavlja pa je sledeča: »Zasedba Albanije upliva na Balkanu.« Razne ugotovitve, ki jih je iznesel pisec tega članka, ki je znan kot eden najbolj uplivilnih fašističnih časnika, kar je ni nekako interpretira uradno stališče vodečih osebnosti v Italiji, so vsekakor zanimive in dajo čitateljem sploh, zlasti pa nam, misliti.

i vukodlaci, a vile da tamo peru i suše svoje rublje, čija je bjelina takova, da zaslijepljuje čovjeka. Često da su vile, kad bi kolo vodile, uhvatile po kojeg mladića ili dječaka iz Labinaca i odvukle ga sebi u kolo. Redovito bi birale takove, koji znadu dobro svirati u mišnice, vidalice ili šurle. Još i danas i odrasli ljudi ne žele baš da noću prolaze kraj Mavriša, nego ga ako ikako mogu nadekale zaobidju, toliko je uvriježena u njima snaga pučkog vjerovanja.

Cijeli kraj labinski veoma je plodan. Tu raste pšenica, žito, kukuruz i krumpir, no naročito je na glasu zbog izvrsnog vina i ulja. Prije 50 godina bila su u selu čak tri velika mlina za ulje. Vodom je selo lijepo opskrbljeno jer ima skoro svaka kuća svoju šternu, a osim toga ima uz selo mnogo lokava za napajanje blaga, od kojih neke nikad ne presuše. Te se lokve zovu: Kalic, Cisti Kal, Crkveni Kal, Veliki Kal, Fušta, Vajsov Kal i Vidov dolac. Vidov dolac nije još nikada presušio. Osim tih velikih lokava ima i sva sila manjih tzv. Pučeva.

Ni na drvu nije selo oskudijevalo, jer je okruženo lijepim šumama, pa se je svake godine izvezlo mnogo drva, a redovito bi se i vapno palilo svake godine bar po dvije vapnenice.

Selo je naseljeno čistim hrvatskim življem, tek je negdje u 18 stoljeću došlo nešto Krnjela. Još prije 50 godina nije nitko u selu znao drukčije govoriti nego hrvatski. U crkvi se služba Božja sve do 1871 obavljala glagolicom. Te je godine glagolica bila iz crkve izbačena na veliku žalost i uz proteste naroda, tako da je morao doći iz Poreča kotarski kapetan sa žandarima, koji je silom odnio glagolske knjige iz crkve. Narod se

bio digao sjekirama, rankunima, vilama i badiljima u obranu svog narodnog jezika u crkvi, ali sve mu to nije pomoglo. Neki su bili kažnjeni zatvorom od 1 mjesec dana do 3 mjeseca, a Labinci su ostali bez glagolske službe Božje.

Župna crkva je stara i bogata, a sagradjena je u XII vijeku. Ima pet skupljenih žrtvenika od mramora, krasne orgulje i mnogo lijepih freska.

Osim toga ima i jedna mala crkvice, koja je vrlo stara, a zovu je crkvicom Svete Trojice.

U mjestu se nalazi i mala pravoslavna kapelica, koja je služila samo jednoj obitelji i to nekom Ivoševiću, koji se je godine 1821 doselio u Labince iz Peroja. Prije godinu dana umro je posljednji član te pravoslavne porodice.

Ljudi su u Labincima bili oduvijek vedri i raspoloženi, čemu je sigurno razlogom obilje i blagostanje u kom su živjeli do pred rat. Mnogo se i često pjevalo naročito večerom, kad bi se mladići razmiljili po selu. Ja se još spominjem nekih od tih pjesama kao onu: »U vašem vrtlu raste jedan cer — Bog vam živi vašu kcer...«, pa »Ustani se Jele, da te ja poljubim...« ili »Doša san ti doša, kako slavici ran, ako nisan za te šalji me drugamo...« Osim toga pjevali su se i druge po Istri poznate pjesme kao ona »Majka Maru, rožice, priko mora zvala«, »Zaspal Pave pod orihom u hladu«, a poznata je bila i pjesma o Svetom Juri iz Kačica.

Danas se na žalost i u Labincima mnogo toga promijenilo, iz Mavriša su odteljete vile, sve se slabije čuje naša pjesma, sve se više čuje tudjinska riječ... To međutim ne znači da su vile odle-tjele za vazda.

M. Korlević

VELIKA ŠPIJONSKA AFERA V FRANCJI

Zadnje čase je bila v Franciji odkrita gotovo najveća špijonska afeta povojne in predvojne dobe z izvjetjem Dreyfusove afeze. Vsa francoska javnost je bila silno razburjena in obsežnost špijonaže je videti že pa tem, da je morala francoska vlada stopiti v stike z Anglijo in Ameriko. Špijonaža je bila sistematično razvita v vseh treh omenjenih demokratskih državah in skupno organizirana. Vpleteni so najvišji francoski, angleški, nemški in madžarski aristokrati, ki tam bivajo, poleg njih pa številni ugledni časnikarji pri najpomembnejših listih (celo uredniki uradnih listov!) in številni kulturni delavci. Ko je lani padla češkoslovaška republika, je bilo že takrat govora o podkupninah, ki so šle v sto milijone, z namenom da bi se v Franciji in drugje vzdrževalo umetno politično razpoloženje v prid politike, ki je nastala v septembru lanskega leta. Ta zadeva se je vlekla kot rdeča nit v tako imenovanih višjih krogih tako v Franciji kakor v Angliji. Mnogo se je ten magnatov posrečilo prikriti, a je vendar vsa ta afeta sedaj izbrala na dan. Francoska policija je napravila preko 20.000 preiskav in aretirala preko 200 osumljencev. Med temi so urednik lista Temps in upravnik Le Figaro. Ko jim je postalo toplo, je zbežalo iz Londona 7 avstrijskih in madžarskih baronov, ki so bili v zvezi z afero. Francija je izgnala Nemca Ahetza, ki se je sukaj v najvišji francoski družbi in bil takorekoč vodja vse tako imenovane »politike pomirjevanja«. Zadeva je zavzela tako velik obseg, da je vlada prepovedala vsako poročanje o dogodku tudi zaradi nadaljnjega razvoja med tem ko javno mnenje zahteva končno razčiščenje. Francoska vlada je že izdelala zakon, ki zahteva smrtno kazen za vojaško in gospodarsko špijonažo.

MALE VIJESTI

Zabranjen slovački list u Madžarskoj. Slovački dnevnik, koji izlazi u Prešovu, prijestolnici istočne Slovačke »Slovenska Sloboda«, zabranjen je u cijeloj Madžarskoj. Odluku o zabrani donio je madžarski ministar prometa.

Slijepci u vojničkoj službi. Na ponudu talijanskog društva slijepaca, uključio je talijansko ministarstvo vojno, da primi u vojnu službu određeni broj slijepaca, koje će upotrijebiti kod aparata, koji traže dobar sluh. To su u prvom redu aparati, koji registrišu šum aeroplana. Slijepci imaju naime, kako je poznato, obično izvrstan sluh.

Canagliate. Francuski list »Candide« piše: »Ne govorimo o talijanskim paradama. Trupe nemaju smisla za red, pa ne znaju uopće držati ravnu liniju...«. Rimski »Tevere« pod naslovom »Canagliate« (»izmečarstvo«) žestoko reagira na to pisanje i kaže: »A mrtvi Bligny-a? I oni su bili talijanski vojnici i oni su znali držati liniju na onoj zloglasnoj zemlji, koja ih danas pokriva.«

Italiju ne smeta komunistička ideologija Rusije, kada se radi o... trgovini. U prvom polugodištu ove godine Italija je uvezla nafte ukupno 12.100.000 barila prema 6.005.000 u istom vremenu prošle godine. Kako se iz detaljnih statistika vidi, veći dio ove nafte uvezen je iz S. S. R.

Tržaški listi uradno zanikaju vesti o premetiviti sedežov nekih industrij iz Trsta v Rim. Pravi, da to vse te vesti neresnične in brez kakršnekoli podlage. Premeščenih, da bo le kakih 6—7 uradnikov Trgovinskega urada radi notranjih sprememb, dočim ostane vse ostalo pri staremu. Zlasti ne bo nikake spremembe pri »Arsi«. O nekaterih drugih industrijah pa listi trde ne samo, da bodo ostale, ampak, da bodo celo povečale svoj delokrog in poslovanje. — Potrebe Trsta, pravijo, so vladi, ki je dala in določila Trstu dobro znano vlogo, pri sreju.

Mussolinijevi mušketeri u Albaniji. Jedan dio počasne straže Mussolinijeve tzv. Dućeoovi mušketeri, posjetili su ovih dana Albaniju, gdje su ih predstavnici albanskih fašista svečano dočekali, ljepše nego li svojedobno njihove predšasnike u Valoni.

KURIOZITETI

Jedne naše pogranične novine donijele su na naslovnoj strani svog izdanja od 31. srpnja ove godine oznaku, da »pojedini broj stoji 30 centesimae.« — Cijena u dinarima nije uopće naznačena.

IZ AMERIKE

Primili smo od naše povjerenice za Ameriku, g. M. Vidošić 3 dolara, koje smo raspodijelili ovako:

Emil Blažević, Metropolitan Studios, 1425 Broadway, New York, N. Y. platio je dolara 1 i podmirio pretplatu do 1. VII. 1939.

Anton Vidošić, 301 Teuth Avenue, New York, N. Y., platio je dolara 2 i podmirio pretplatu do 31. XII. 1939.

Našoj povjerenici najtoplije zahvaljujemo!

VIJESTI IZ DOMOVINE

KAKO ŽIVE NAŠI V KRANJU

Le redkokad se oglasimo v »Istri« in zdi se nam, da se življenje, to burno in nemirno življenje, odvija precej daleč od nas. Živimo svoje skromno življenje rudarjev in vsak gleda na košček vsakdanjega kruha kot najnujnejše ter posveča vse skrbi družini, če jo že ima. Pa tudi drugi ne vedo, da nas je tudi nekaj v Kaknju. Če ne bi bilo strahovite rudarske nesreče 1. 1934., ki je daleč raznesla žalostno novico, bi še danes marsikdo ne vedel, da eksistira Kakani. Takrat nam je rudnik požrl tri naše rojake: Hvalo Matevža, Habeta Justina in Štruklja Alojza. Štrukljeva žena je letos umrla za veliko noč, potem ko se je drugič poročila. Naj ji bo lahka bosanska zemlja! Se vsem je gotovo v spominu dramatična rešitev našega rojaka Štoka Ivana. V jami je bil pri omenjeni tragediji zastrupljen z jamskim plinom iz zdravniški so ga komaj rešili. Sedaj se nahaja v Ljubiji.

Počasi se naši ljudje le privadijo v novi domovini, katera jim daje čeprav trd kruh, toda kruh je pa le. Razmerje z domačini je korektno. Seveda pa se naši najrajši drže skupaj, saj je še vedno toliko žive vezi med njimi in občutja iz stare domovine so še topla. Toda okolica aktivno vpliva nanje in počasi se bodo popolnoma aklimatizirali. Po večini so skoro vsi prišli sem kot neporočeni. S stalno službo je prišla nova potreba: poiskali so si družice za življenje in jih našli v Kaknju, Sarajevu, Tuzli ali drugdje. Mnogo njih ima že otroke.

Ali bomo mogli še računati na njihovo najmlajšo generacijo, da se bo zanimala tudi za naš problem? Lansko leto sta se poročila Kovač Filip, jamski zidar, star 31 let, doma iz Vipave in letos Bajc Ivan, star 35 let, doma iz Ledin. Oba imata Bosanki za ženi.

Rudnik v Kaknju je v državnih rokah in eden izmed najbolj urejenih. Premog je izvrsten črni premog, izmed najboljših v Jugoslaviji. Tudi rudari so razmeroma z drugimi bolje plačani. Kopač ima 38, 40 Din na dan, pomočnik kopač 34.10, vozač pa po letih 30, 28, 26 itd. Skoro polovica rudarjev stanuje v rudarskih stanovanjih (katere je napravil rudnik). Če pa ne stanuje v njih dobi vsaka družina 100 Din na mesec za stanovanjsko odškodnino. Rudarji imajo tudi svojo zadrugo.

Koliko prav za prav nas je? Gotovo nas je preko 20 rudarjev. Poleg nas pa je še nekaj inženirjev, ki so iz naših krajev (Golija, Uršič), ki nam gredo v vsakem oziru na roko. V društvu »Gortan-Bazovica« nas je vpisanih 19. Poleg društva je naše najbolje priljubljeno shajališče v sokolskem društvu. Ob čaši vina se nam jeziki razvežejo in misli polete iz Bosne v Primorje. Iz Idrije, s Cerkljanskega in Gor, s Krasa in Bovškega. Sedaj prihajajo naši ljudje zelo redko v rudnik na delo. Zadnja leta je dotok skoro popolnoma prestal. Lansko leto je prišel le en rudar Idričan.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

VELIKI USPJEH ISTRANA

na priredbi trešnjevačkih društava

Zagreb. — U nedjelju 6. kolovoza priredila su sva trešnjevačka društva veliko narodno proštenje na igralištu »Concordije« sa raznim nastupima i priredbama. Sav prihod tih priredbi namijenjen je za poplavom postradale hrvatske krajeve. Sudjelovalo je u svemu 25 hrvatskih trešnjevačkih društava, a među ostalima i društvo »Istra«.

Trešnjevka je — kako je poznato — najnovija zagrebačka gradska četvrt, u kojoj je nastanjen u glavnom mali svijet, mali kućevlasnici, radnici, obrtnici i činovnici; računa se da na Trešnjevki stanuje oko 40.000 ljudi. Na Trešnjevki je i brojna istarska kolonija, tamo je cijela jedna četvrt istarska, pa i sve ulice nose nazive istarskih velikana. Tako je tamo: Gortanova ulica, Vitezičeva, Baštijanova, Creska, Lošinjska, Učka ulica, i t. d., i t. d. — Svakako je jedan od najljepših dijelova Trešnjevke tzv. istarska četvrt. Od 7.000 Istrana u Zagrebu na Trešnjevki ih stanuje sigurno barem 5.000.

Veliku međudruštvenu priredbu otvorio je kao izaslanik Dra. Mačka Dr. Ivan Pernar, nakon čega je slijedio vrlo lijepi program, u kome su nastupila razna pjevačka i glazbena društva.

Najveći je uspjeh međutim postiglo društvo »Istra«, čiji je nastup bio naročito pozdravljen. Mješoviti zbor društva »Istra«, koji broji oko 65 članova, otpjevao je nekoliko narodnih pjesama. Nakon toga je zbor malih Istrana otpjevao vrlo lijepo i skladno, pjesmu »Mi smo mali Istrani«, završivši tu pjesmu kratkim govornim zborom: »Hrvati ne zaboravite Istru!«

TABOR PRIMORCEV V NOVEM MESTU

Tradicionalna navada je, da priredi društvo Soča iz Novoga mesta vsako leto svojo prireditev. Že več let zapored je dosegla ta prireditev lep uspeh in zainteresirala našo širšo javnost. Vsako leto nam je pomagalo bratsko društvo »Istra-Trst-Gorica« iz Karlovca in izpopolnilo prežni del našega idejnega in tudi zabavnega programa. Z našo prireditvijo bo tudi združena tekma novomeških balinarjev. Zelo pridno že trenirajo in vsak goji željo, da bi si priboril častno plaketo novomeškega prvaka in pisan barilec dobre kapljice izpod Trške gore.

Letošnji tabor bo združil naše primorske brate, bivajoče med našimi pridnimi Dolenjci. Razmere in posebno svetovna atmosfera nam narekujejo potrebo, da se med seboj tesno povežemo v delu za naše brate onkraj meje. Plemenit mora biti naš nastop, da bo uspešen in da obrudi dober sad. Letos izpopolniti naš program poleg društva »Istra-Trst-Gorica« iz Karlovca tudi društva »Orjem« iz Kočevja in »Istra« iz Zagreba. Vabimo vse Primorce širom Dolenjske skupno z našimi domačini, da pohite 13. avgusta v Novo mesto, da sku-

Riječi te naše stare budnice, koja se nekad prije rata pjevalo po svoj Istri u dane narodnog budjenja i narodnih borba, izazvale su veliko oduševljenje. Tekst je pjesme ovaj:

»Više vrijedi »živio« nego stotin »viva«
Hrvatska živa
Mora bit!
Mi smo pak Istrani
Hrvati pravi
Kano lavi
Svoju zemlju branimo!
Talijani piju iz punih žmujli
A naši žulji
Plaćaju.

Mi smo pak Istrani
Hrvati pravi
Kano lavi
Svoju zemlju branimo!
Talijani nose pune vreće
Kupit nas neće
Nikada!

Mi smo pak Istrani
Hrvati pravi
Kano lavi
Svoju zemlju branimo.

Ta stara naša budnica iz ustiju djece istarskih prognanika mnogome je natjerala suze na oči.

Na koncu je šest parova u živopisnim istarskim narodnim nošnjama — ženske u modrinama, a muški u benevrekama i kamizolama — otlesalo staro hrvatsko narodno kolo iz Istre »Balun«, koji je izazvao val oduševljenja kod mnogobrojne publike. Kulturno-nacionalni rad istarskih Hrvata stiže, kako vidimo, u posljednje vrijeme među zagrebačkim građanstvom, sve više simpatija.

Pirc Ivan teško ranjen v kakanjskem rudniku

Dne 1. julija se je pripetila v kakanjskem rudniku težka nesreča. V rovu je zasulo štiri rudarje. Med temi je bil tudi naš rojak pomočnik kopač, Pirc Ivan, star 27 let, doma iz Vojšiče na Krasu. Velika kepa prelomila se je zavalila na njega in mu zlomila hrbtenico. Dobil pa je še druge težke notranje in zunanje poškodbe. Takoj po nesreči so ga odpeljali v rudarsko bolnišnico, pozneje pa v Sarajevo. Ko pa mu tudi tukaj ni hotelo biti bolje, so ga odpeljali preteklega tedna na kirurško-kliniko v Zagreb. Njegovo stanje je še sedaj težko. Na dolgi poti iz Bosne so ga spremljali njegov brat Pirc Franc, Bevk Viktor in bolničar iz Kaknja. Da je dobil mesto v zagrebški bolnici gre zasluga rudarskemu zdravniku dru Kričeviću in upravitelju nove jame ing. Müllerju.

Novi sarajevski pomoćni biskup dr. Smiljan Čekada

Ovih dana posvećen je za pomoćnog biskupa vrhbosanske nadbiskupije dr. Smiljan Čekada, dosad župnik u Bos. Brodu. Novine su tom prilikom tek nazređno spomenule, da je dr. Čekada starinom Istranin, što nam je dalo povoda da stvar istražimo, pa smo ustanovili slijedeće: Otac novog sarajevskog biskupa učitelj Andrija Čekada je zaista rodom iz Istre. Rođen je u Dolenju, općina Jelšane, kod Voloskoga. Zajedno s mnogim drugim kasnijim učiteljima i istaknutim istarskim narodnim radnicima pohađaju i on učiteljsku školu u Kopru, gdje je škol. godine 1885-6 položio maturu i bio osposobljen za učitelja hrvatskih i slovenskih škola. S njime su zajedno maturirali ovi naši učitelji: Ernest Drujević, Jakov Jakac, Vinko Rubeša i N. Brajković. Dok su ostali maturanti ostali u Istri, Andrija Čekada i N. Brajković prešli su na službovanje u Bosnu, gdje je u to doba bilo također vrlo zahvalno polje rada. Njegov sin dr. Smiljan Čekada, jedan od najistaknutijih hrvatskih narodnih svećenika u Bosni doživio je eto veliku čast da postane vrhbosanskim biskupom, a vjerojatno i nadbiskupom. Ponosni, što je tako visoki i toliko cijenjeni crkveni dostojanstvenik naše gore list, mi mu od srea čestitamo!

JUBILEJ MATIJE ŠKABARJA

Te dni je na Brezjah obhajal 40 letnico mašništva Matija Škabar. Jubilant se je rodil v Barkovljah pri Trstu. Po maturi je vstopil v bogoslovje, odkoder je po mašniškem posvečenju odšel za kateheta na slovenske šole v Trstu in vodil cerkveno petje pri Sv. Jakobu v Trstu in pri Sv. Križu. Jubilant je brat zaslužnega slovenskega bojevnik in poveljnika mariborskega pešpolka g. Av. Škabarja. Zaslužnemu duhovniku k 40 letnici mašništva iskreno čestitamo.

NOVO DELO KIPARJA FR. REPIČA

V Trbovljah so pred nekaj tedni odkrili spomenik blagopokojnemu Kralju Aleksandru. Kip je delo našega rojaka kiparja Francem Repiča. Te dni je ljubljansko »Jutro« prineslo v svoji kulturni kroniki kratek njegov življenjepis in umetniško udejstvovanje.

Povratak naših jedrilčara s jadranskih natjecanja u Trstu

U Split su se vratili jedrilčari splitskog kluba »Labud«, koji su sudjelovali na jedrilčarskim regatama u Trstu, o čemu smo svojedobno javili u jednoj vijesti našeg tršćanskog dopisnika.

Splitski je »Labud« na ovim utakmicama sudjelovao s raznim vrstama jedrilica te je postigao silan uspjeh na glavnim natjecanjima za velike jedrilice tzv. krstare na pruži Mali Lošinj—Rimini—Riccione—Zadar. Na ovoj teškoj utakmici nastupili su Splitsani s tri krstara: i to »Zlatnom strijelom«, »Poletom« ing. Deškovića i »Nerezinkom« kaptana Matkovića. Ova velika regata bila je podijeljena na više etapa. Na drugoj etapi Ancona—Rimini, koja iznosi 49 morskih milja »Zlatna strijela« stigla je prva, drugi je bio »Polet«, a treća »Nerezinka«. Na ovim regatama došlo je do jakog vjetra i neuvremena te su se talijanske jedrilice sklonile uz obalu, čekajući dok vjetar stane. Naši su jedrilčari međutim pokazali veliku odvažnost i pomorsku vještinu, te su nastavili natjecanje na udivljenje samih Talijana. Na ovom glavnom natjecanju »Zlatna strijela« je dobila 5 bodova, »Polet« tri, a »Nerezinka« jedan. Osim ove utakmice Splitsani su sudjelovali i na drugim utakmicama, te su ukupno donijeli u Split s ovih natjecanja 21 pokal.

IZ UPRAVE

Reja Leopold. Podbrežje — Maribor. — Vaša naročnica je plaćana do 1. VII. 1939.

Jesam li poslao pretplatu?